

Vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2026 - 2028

Yhteistyötoimikunta 30.10.2025 § 10

Valmistelija

talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvollisuudet. Valtuuston on hyväksyttävä kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvio koostuu yleisperusteluista, käyttötalous- ja investointiosista, sekä tuloslaskelma- ja rahoitusosista.

Vuodelle 2026 ei ole annettu talousarvioraamia. Kaupunginhallitus antoi hallintokunnille talousarvion teknisen valmisteluohjeen. Valmisteluohjeen mukaan Oriveden kaupungin talouden tasapainon säilymiseksi on huomioitava, että

- palvelutasoa ei tule lisätä ilman lain velvoitetta,
- uusia vakansseja ei perusteta, mahdolliset esitykset käsitellään tapauskohtaisesti,
- toimintatapoja tulee arvioida tehokkuuden näkökulmasta ja tuottavuutta on parannettava hallinnossa, tukipalveluissa ja palvelutuotannossa.

Valmisteluohjeessa on henkilöstökuluihin vuodelle 2026 varattu 2,5 %:n korotusvaraus (vuoden 2025 kesäkuun palkkatasoon verrattuna). Taloussuunnitelmavuodelle 2027 varaus on 2,0 % ja vuodelle 2028 1,0 %. Muiden menojen osalta noudatetaan pääsääntöisesti 0-linja.

Lautakunnat ovat käsitelleet vuoden 2026 talousarvioehdotuksensa. Lautakuntien esitysten mukaan vuoden 2026 talousarvion toimintakatteen vuoteen 2025 verrattuna ovat seuraavat:

1 000 euroa	2025	2026	Muutos %
Kaupunginhallitus	-4 757	-4 797	0,83
Hyvinvointi- ja elämänlaatulk	-4 885	-4 934	1,0
Lasten ja nuorten lautakunta	-16 645	-17 068	2,54
Tekninen lautakunta	-844	-664	-21,32
Yhteensä	-26 189	-26 623	1,66

Kaupunginjohtajan esitykseen on huomioitu verotulojen, valtionosuuksien ja rahoituskulujen taso syyskuun 2025 tilannetta vastaavaksi. Käytettävissä olevien ennakkotietojen perusteella verotulojen arviota on laskettu Kuntaliiton ennustekehikon mukaiseksi.

Tuloslaskelman toimintatuotot ovat 10,16 milj. euroa, jossa on vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 2,04 %. Toimintakulut ovat 36,78 milj. euroa ja kulut lisääntyvät edellisvuodesta 0,61 %. Merkittävimmät lisäykset ovat

henkilöstökuluissa sekä avustuksissa. Tuloslaskelman toimintakate on - 26,62 milj. euroa ja se kasvaa 1,66 %.

Verotuloja on arvioitu saatavan 22,7 milj. euroa ja ne lisääntyvät 4,85 % edellisvuodesta. Valtionosuudet ovat 5,82 milj. euroa ja niissä on 3,93 % kasvua edellisvuoteen.

Vuosikatetta muodostuu edellä olevilla perusteilla 0,99 milj. euroa. Kaupungin pysyvistä vastaavista aiheutuu poistoja 2,78 milj. euroa. Tuloslaskelma osoittaa alijäämää 1,76 milj. euroa.

Taloussuunnitelmakausien 2026-2027 ovat myös alijäämäisiä 1,84 milj. euroa vuonna 2027 ja 0,76 milj. euroa vuonna 2028.

Nettoinvestoinnit vuonna 2026 ovat 7,86 milj. euroa ja merkittävimmät investointikohteet ovat Rovastinkankaan koulun laajennus sekä erilaiset kunnallistekniset investoinnit.

Koska tulorahoituksen kautta investointeihin ja lainanlyhennyksiin jää katetta erittäin vähän, tulee em. erät rahoittaa lähinnä uutta lainaa ottamalla. Rahoituslaskelman mukaan vuonna 2026 uutta lainaa nostetaan 11,0 milj. euroa, 7,0 milj. euroa vuonna 2027 ja 7,0 milj. euroa vuonna 2028.

Luonnos vuoden 2026 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2026-2028 on liitteenä kokoukseen osallistuville. Yhteistyötoimikunnalle varataan tilaisuus antaa lausuntonsa talousarviosta ennen sen käsittelyä kaupunginhallituksessa 10.11.2025.

Toimivalta

kuntalaki 110 §, hallintosääntö 87 §

Esittelijä

kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus

Yhteistyötoimikunta antaa lausuntonsa vuoden 2026 talousarviosta ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026-2028 viimeistään 7.11.2025 kello 12 mennessä.

Asian käsittely

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto esitteli kokouksessa maankäyttöpalvelujen sekä teknisten palvelujen henkilöstön suunniteltuja virkajärjestelyjä.

Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana kello 14.55. Pöytäkirjanpitäjänä tämän jälkeen toimi kaupunginjohtaja Juha Kuusisto.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Valmistelija	talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja Vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2028 on <u>liitteenä kokoukseen osallistuville</u>. Ammattijärjestöjen lausunto tallennetaan kaupunginhallituksen työtilaan kokoukseen mennessä.
Toimivalta	kuntalaki 110 §, hallintosääntö 87 §
Esittelijä	kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus hyväksyy ja esittää valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2026-2028 liitteenä olevan esityksen mukaisesti.
Asian käsittely	Hyvinvointijohtaja Tuija Peurala, kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila ja tekninen johtaja Matti Vesava olivat kokouksessa asiantuntijoina tämän asian käsittelyn aikaja ja poistuivat ennen päätöksentekoa. Kaupunginhallituksen jäsenet Manu Salomaa ja Marjo Mäkinen-Aakula olivat esteellisiä kohdassa 3.2 (sivut 38-42) toimiessaan yksityisteiden johtokunnissa (yhteisöjäävi). Tämän lisäksi Marjo Mäkinen-Aakula poistui esteellisenä kohdassa 3.7 (sivut 46-47) puoliso Oriveden Kotikoivu Oy:n hallituksen jäsen (yhteisöjäävi). Kokouksessa pidettiin kahvitauko tämän asian käsittelyn aikana klo 18.05-18.20.
Päätös	Keskustelun perusteella tehdään esittelijän ehdotuksesta seuraavat muutokset ja korjaukset Talousarvioon 2026: • sivu 4: lisätään uusi kehittämishankekohta; mm. Kenkätien alueen asemakaavoitus • sivu 15: lisätään tilivelvollisuus kohtaan kaupunkikehityslautakunta • sivu 15: korjataan tilivelvollisuus kohtaan ympäristölautakunta, ympäristö- ja <u>rakennus</u>lautakunnaksi • sivu 18: lisätään kaavioon tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta, sekä korjataan ympäristö- ja <u>rakennus</u>lautakunta • sivu 39: korjataan Tilapalveluiden tulosaluevastaavaksi kiinteistöpäällikön tilalle tekninen johtaja • sivu 53: poistetaan investointiosan kohdasta Tekniset palvelut; taloautomaation uusiminen 3 kiinteistössä 40 000 + 40 000. Tästä poistosta johtuvat muutokset vaihdetaan kaikkiin asiakirjassa oleviin investointiosan teksteihin ja laskelmiin (sivut 20 ja 43). • sivu 53: poistetaan investointiosan kohdasta Katujen ja alueiden rakentaminen; Jäteaseman siirto ja jätetään riville Neuletien varastoalue Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2026-2028 liitteen mukaisesti.

Asian käsittely

Kaupunginvaltuuston jäsen Sami Kymäläinen saapui kokoukseen tämän asian alkaessa klo 14.03.

Kaupunginvaltuuston jäsen Merja Käpyaho saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 14.21 ja varajäsen Timo Malinen poistui kokouksesta.

Talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja, hyvinvointijohtaja Tuija Peurala, kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila ja tekninen johtaja Matti Vesava olivat asiantuntijoina paikalla asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan.

Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja Marjo Mäkinen-Aakula toimi kokouksen puheenjohtajana tämän asian käsittelyn aikana klo 14.03-17.15.

Puheenjohtajan esityksestä kaupunginvaltuusto hyväksyi liitteen mukaisen talousarvion käsittelyjärjestysehdotuksen.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Heidi Jakara ja kaupunginjohtaja Juha Kuusisto käyttivät puheenvuoron vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026-2028 taloussuunnitelman käsittelyn pohjaksi.

Ryhmäpuheenvuorot käytiin seuraavassa järjestyksessä: SDP/Jari Järvenpää, KOK/Antti Nieminen, KESK/Annamari Aitolahti, PS/Lenni Viljanen, VAS/Reijo Kahelin, KD/Kirsi Mäkinen ja VIHR/eivät käyttäneet puheenvuoroa. Ryhmäpuheenvuorot ovat pöytäkirjan liitteenä.

Ryhmäpuheenvuorojen jälkeen valtuusto kävi laajan yleiskeskustelun. Keskustelun jälkeen aloitettiin talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-2028 yksityiskohtainen käsittely (sivut 1-18) ja käyttötalousosan ja investointiosan käsittely lautakunnittain (sivut 21-42). Tämän jälkeen käsiteltiin tuloslaskelmaosa (sivu 19), rahoituslaskelmaosa (sivu 20) ja vesihuoltolaitoksen tulos- ja rahoituslaskelma (sivu 46-47).

Keskustelun aikana kaupunginvaltuuston jäsen Reijo Kahelin teki kaupunginhallituksen päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, joka kuului seuraavasti: Vasemmiston valtuustoryhmä esittää, että lasten- ja nuorten lautakunnalle lisätään 100 000 euroa, josta sivulle 26 lisätään teksti ”päiväkodin kolmannen lastenhoitajan palkkaukseen” ja sivulle 28 lisätään teksti ”kolmannen opettajan viran perustamiseen määräaikaisena”.

Koska kyseessä oli päätösehdotuksesta poikkeava valtuustoryhmän muutosehdotus, asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtajan ehdotuksesta äänestystavaksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys ja äänestysjärjestyksestä seuraavaa:

"Ne jäsenet, jotka kannattavat Vasemmiston valtuustoryhmän muutosehdotusta, äänestävät JAA, ja ne jäsenet, jotka ovat kaupunginhallituksen päätösehdotuksen kannalla, äänestävät EI."

Äänestyksessä annettiin yhteensä 31 kpl ääniä: 6 kpl JAA-ääntä ja 25 kpl EI-ääntä.

Äänestyksen jälkeen puheenjohtaja totesi Vasemmiston valtuustoryhmän muutosehdotuksen tulleen hylätyksi.

Keskustelun aikana kaupunginvaltuuston jäsen Josefiina Viertoma teki kaupunginhallituksen päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, joka kuului seuraavasti: Keskustan valtuustoryhmä esittää, että Eräjärven kouluun ja varhaiskasvatukseen lisätään yksi yhteinen ohjaaja. Resurssit palvelisivat molempia yksiköitä. Arvioidut kustannukset (n. 38 000e) katettaisiin LANU:n sisäisistä määrärahoista, ainakin esim. sijaiskustannuksista.

Koska kyseessä oli päätösehdotuksesta poikkeava valtuustoryhmän muutosehdotus, asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtajan ehdotuksesta äänestystavaksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys ja äänestysjärjestyksestä seuraavaa:

"Ne jäsenet, jotka kannattavat Keskustan valtuustoryhmän muutosehdotusta, äänestävät JAA, ja ne jäsenet, jotka ovat kaupunginhallituksen päätösehdotuksen kannalla, äänestävät EI."

Äänestyksessä annettiin yhteensä 31 kpl ääniä: 11 kpl JAA-ääntä ja 20 kpl EI-ääntä.

Äänestyksen jälkeen puheenjohtaja totesi Keskustan valtuustoryhmän muutosehdotuksen tulleen hylätyksi.

Keskustelun aikana kaupunginvaltuuston jäsen Reijo Kahelin teki kaupunginhallituksen päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, joka kuului seuraavasti: Vasemmiston valtuustoryhmä esittää, että hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan toimintakuluihin lisätään 40 000 euroa ja siitä teksti sivulle 35 "kirjastoon perustetaan maaliskuun 2026 alusta yksi uusi kirjastovirkailijan työsuhde". Menot katetaan valtionosuuksista.

Koska kyseessä oli päätösehdotuksesta poikkeava valtuustoryhmän muutosehdotus, asiasta oli äänestettävä. Puheenjohtajan ehdotuksesta äänestystavaksi hyväksyttiin nimenhuutoäänestys ja äänestysjärjestyksestä seuraavaa:

"Ne jäsenet, jotka kannattavat Vasemmiston valtuustoryhmän muutosehdotusta, äänestävät JAA, ja ne jäsenet, jotka ovat kaupunginhallituksen päätösehdotuksen kannalla, äänestävät EI."

Äänestyksessä annettiin yhteensä 31 kpl ääniä: 3 kpl JAA-ääntä ja 28 kpl EI-ääntä.

Äänestyksen jälkeen puheenjohtaja totesi Vasemmiston valtuustoryhmän muutosehdotuksen tulleen hylätyksi.

Kokouksessa pidettiin kahvitauko tämän asian käsittelyn aikana klo 16.55-17.15.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Sini Kahilaniemi toimi kokouksen puheenjohtajana tämän asian käsittelyn aikana klo 17.15-17.40.

Konserniyhtiöt (sivut 46-47) käsiteltiin ja hyväksyttiin yhtiöittäin. Tämän asian käsittelyn aikana seuraavat valtuutetut poistuivat kokouksesta:

Oriveden Kotikoivu Oy

Merkittiin, että Marjo Mäkinen-Aakula poistui esteellisenä (yhteisöjäävi) paikaltaan asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Keskustan 1. varajäsen Mika Uotila osallistui kokoukseen tämän asian käsittelyn ajan.

Merkittiin, että Marjo Liukkonen, Matti Koppanen, Merja Käpyaho poistuivat esteellisenä (yhteisöjäävi) paikaltaan asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Oriveden Aluelämpö Oy

Merkittiin, että Jari Järvenpää ja Sami Kymäläinen poistuivat esteellisenä (yhteisöjäävi) paikaltaan asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Kaupunginvaltuutettu Markku Kallio teki keskustelun aikana muutosehdotuksen, joka kuului seuraavasti: Esitän, että talousarviovuoden 2026 aikana selvitetään Oriveden Jäähalli Oy:n purkaminen ja jäähallin toimintojen siirtäminen osaksi kaupungin liikuntapalveluita.

Kaupunginvaltuutettu Eliisa Suhonen ja Vihreiden 2. varavaltuutettu Miia Saarinen (valtuuttu Kea Cook ja 1. varavaltuutettu Outi Söderholm estyneitä) kannattivat Markku Kallion tekemää päätösehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta.

Keskustelun aikana todettiin, että kaupunki ei omistajana voi lisätä muutosesityksen mukaista lisäystä Oriveden Jäähalliyhtiö Oy:n talousarviotavoitteisiin. Markku Kallio veti ehdotuksensa pois.

Merkittiin tiedoksi käyttötaloussuunnitelmaluonnos vuodelle 2026 tulosalueittain (sivut 48-52), investointisuunnitelmaluonnos vuodelle 2026 hankeryhmittäin (sivut 53-55).

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
